

Mitől egy az, ami három?

Kegyelem nektek és békesség! Istentől, a mi Atyánktól, és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól! Ámen. Kedves Testvéreim! Hallgassátok meg a mai nap igéjét, ahogyan megírva találjuk Pál apostolnak a Rómaiakhoz írt levele 11. fejezete a 33.-tól a 36. verséig a következőképpen. „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Mily megfoghatatlanok az ő ítéletei, és mily kikutathatatlanok az ő útjai! Mert 'ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az ő tanácsadója? Vagy ki előlegezett neki, hogy vissza kellene fizetnie?' Bizony, őtöle, őáltala és őreá nézve van minden: övé a dicsőség mindörökké. Ámen.”

A fiú kezdetben nálam volt, mert én voltam a fiú.

Minden általa lett, ami lett, nélküle semmi nem lett.

Öröktől fogva nemzem a fiút, a fiú öröktől fogva tőlem születik.

Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy.

Szeretetünk a harmadik, velünk egylényegű.

Ha a fiúról beszélek, magamról kell szólanom.

Mert a fiú az ige, én a név vagyok.

A harmadik sem névtelen, de az ő neve el nem gondol...

„Mi az, hogy el nem gondol...???” – szól itt közbe Berci – „Bekaptál egy kis gombát az istentisztelet előtt, Péter, azért beszélsz itt hülyeségeket?” – Nem Berci, ez nem gomba... Farkas Arnold Levente az előbb hallott versét készakarva a szó közepén fejezte be. És mennyire igaza van! **Az Isten lényege annyira nem gondol... -HATÓ el, hogy még az a szó sem végig gondolható, amellyel elgondolnánk. Az ő neve el nem gondol...**

Erről mondta Isten Ézsaiásnak: „Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim a ti utaitoknál, és gondolataim a ti gondolataitoknál” (Ézs 55,8-9). **Döbbenjünk rá arra mi is, ahogyan Pál, hogy mennyire „kikutathatatlanok Isten útjai!”** (Róm 11,33b). Pál ezt akkor írta le a Rómaiakhoz írt levelében, amikor az első 11 fejezetben (minden kor által példaszerűen idézett módon) összefoglalta a teológia egészének az alapjait. Úgy tűnik, hogy most már tisztáztunk mindent, megismertünk mindent... – No, éppen ekkor döbbenjünk rá arra, hogy ezzel a mindennel mennyire nem ismertünk meg semmit. Olyan ez, mint amit de Mello Mestere mondott a tanítványának: „Te roppantul büszke vagy az intelligenciádra. Olyan vagy, mint az az elitelt, aki büszke a börtöncellájának a méretére...”

Máshogyan fogalmazva: olyan a helyzetünk, kedves testvéreim, mint az Ágoston által megfigyelt kisfiúé a tenger partján, aki egy kagylóval a kezében serényen dolgozott. „Mit csinálsz?” – kérdezte a gyermeket Ágoston. „Kimerem a vizet a tengerből.” – válaszolta a kisfiú. – Sziszifuszi munka lenne az igehirdetés? Egy börtöncella tágítgatása, a szabadulás minden reménye nélkül? Valóban... **A teológia egésze, és maga az igehirdetés egésze is üres okoskodás... – maradna akkor, ha nem jutnánk el oda, ahová az első 11 fejezete után eljutott Pál, és nem borulnánk le imádattal Isten előtt.** Valóban: Isten megértésének a kísérlete Isten imádata nélkül – üres okoskodás csupán. De fordítva is igaz ez: **Isten imádata Isten igéje, Isten megismerésének az elkérése és kísérlete nélkül: bálványimádás csupán.** Azaz minden kicsi kagylónyi víz, amivel kimertünk valamit a tengerből, kinccsé válik a kezünkben, ha imádsággal és fohással tesszük mindezt, mert a sós víz az imádságunktól az élet vizévé változik át.

Hitünk szent titkai tehát azért maradnak titkok, mert megfejtani, az eszünkkel birtokba venni, megérteni (és ezáltal uralni...) soha nem tudjuk őket. **Hitünk szent titkait nem megfejtani, hanem az Istenközösség részeként megélni kell.** Ezek a titkok valahol Isten istenvoltának a bizonyosságai is. **Boruljunk le a titkok Ura előtt!** Éljük így meg az úrvacsora titkát – és Isten szentháromságos egységének a titkát is. De amikor leborulunk, ne lenyűgözött félelemmel (*mysterium tremendum*) boruljunk le, hanem csodálkozó hálával (*mysterium fascinans*), ahogyan Pál is teszi. Mert – *emlékezhetünk Farkas Arnold Levente soraira* – „Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy. Szeretetünk a harmadik. Velünk egylényegű.”

Ma a Szentháromság ünnepe van. De mit kezdünk ezzel az ünneppel? **Mitől egy az, ami három – és mitől három az, ami egy?** Óriási viták folytak arról, hogy Pál apostol imádságos sorai hogyan is kapcsolódnak a Szentháromság gondolatához. Az egyik tábor primitív vulgarizálásnak tartotta a másik tábor véleményét, hogy az „ötöle, őáltala és őreá nézve” (Róm 11,36a) hármas formulája az Atyáról (ötöle), mint mindennek ez eredetéről, a Fiúról (őáltala), mint mindennek a kezdeményezőjéről, forrásáról és a Szentlélekről (őreá nézve), mint mindennek a végcél felé mutató, és a végcél felé vivő erejéről szólna. Pedig ezt a megfejtést maga Pál apostol adja meg a Korinthusiaknak írott első levelében, amikor ezt írja: „nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őérte, és egyetlen Urunk Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala” (1Kor 8,6-7). Atya, akitől, és a Fiú (*Jézus Krisztus*), aki által van a mindenség. Pontosan ez a gondolatmenet szólalt meg az oltár előtt felolvasott igében is (Kol 1,12-20), amely a már a teremtés előtt létező (*azaz: a pre-egzisztens*) Krisztusnak a legjobb leírása. Krisztus „a láthatatlan Isten képe, az elsősülött minden teremtmény előtt” (Kol 1,12), általa teremtett minden (16).

Gyönyörű Ágoston megfogalmazása a Szentháromságos egységről: **a Szentháromság három személye nem azért van, hogy kimondjuk, hanem azért, hogy el ne hallgassuk.** Kálvin így fogalmazza meg ugyanezt: „**A hitbizonyosság nem az észől, hanem a Szentlélektől van**”. Itt idézi Kálvin a Korinthusiaknak írott első levél egy másik részletét: „Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Mert ki értette meg az Úr szándékát, hogy őt kioktathatná? Bennünk pedig Krisztus értelme van” (1Kor 2,12.16). Micsoda gyönyörű gondolatsor ez! Ízlelgessük egy kicsit. **Amit Isten ajándékoz nekünk**, az Ő csodálatos gazdagsága, szeretete és teremtésünk felett érzett öröme, **azt nem az eszünk által (a világ lelke által), hanem az Istentől kapott Szentlélek által ismerhetjük meg.** Bennünk, kedves testvéreim, pedig a Krisztus értelme VAN. Gondoljuk át, hogy mit is jelent ez! Krisztus és az Atya egyek (Jn 17,11c). A Szentlélek kettőjüktől származik. **Ha bennünk, hívő emberekben a Krisztus értelme van, akkor – kedves testvéreim – benne vagyunk mi is a Szentháromságban.** És itt jutottunk el annak az egész gondolatmenetnek a végére, amely Isten megismerésének lehetetlenségéről és egyben lehetőségéről szól: **Istent a Krisztusban ismerjük meg a Szentlélek által.** Mert bennünk a (*Lélek által a*) Krisztus értelme VAN.

De mit is jelent az, hogy benne vagyunk a Szentháromságban? Idézzük itt fel újra Farkas Arnold Levente sorait: „Ketten vagyunk, de ez a kettő mégis egy. Szeretetünk a harmadik. Velünk egylényegű.” **A Szentháromság oszthatatlan. Ami oszthatatlanná teszi, az a szeretet.** A Szentháromság benső szeretetkapcsolata olyan közösség, amely mindennél nagyobb erő. Erre mondja János apostol az első levelében, hogy az Isten maga a szeretet (1Jn 4,16). (*Erről fog szólni a következő vasárnapi igehirdetés.*) Azaz: **ha mi, kedves testvéreim, benne vagyunk a Szentháromságban, akkor ebben az elképzelhetetlenül óriási szeretet áramlásBAN vagyunk benne.** Isten neked mondja személyesen: Szeretlek! Isten bevon téged az Ő szeretetébe. Ne utasítsd el. Add át magad neki. Olvadj bele.

Nézd, ahogyan fejem lehajtom,
Szánom minden dölyföm, Uram.
S ha van még bennem gőg-erő,
Szívemmel együtt kiszakajtom.

Mutass nekem egy ellenséget,
Valaki ocsmányt, óh, Uram,
Megcsókolom csúf lábnyomát,
Hogy méltón imádjalak téged.

Elébem kis folyókák hozzák
Szakadt kegyelmed, óh, Uram
S csobog lelkemben kedvesen
A leesett alázatosság.

Szeretnék mindent odaadni
Nagy, szent szeszélyednek, Uram
S szeretnék minden percemben
Nagyon-nagyon megaláztatni.
(Ady Endre Alázatosság langy esője)

„Mert Isten mindenkit egybezárt az engedetlenségbe, hogy mindenkin megkönyörüljön.”
„Kérlek azért titeket, testvéreim, az Isten irgalmasságára, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda magatokat élő, szent, Istennek tetsző áldozatul” (Róm 11,32;12.1). Ámen.